

Jak zajistit telatům kvalitní a dlouho prosperující život

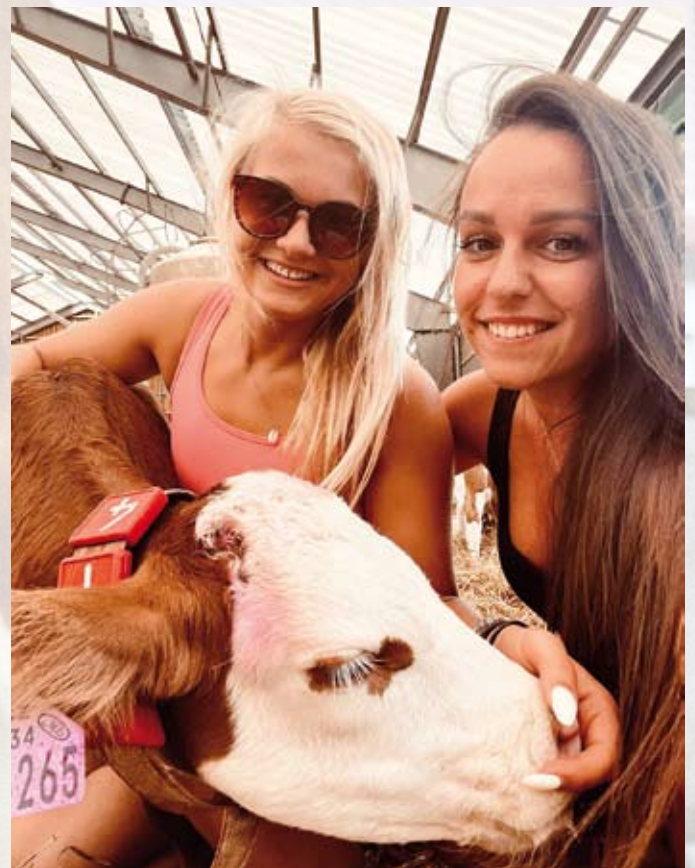
Péče o telata je pro všechny chovatele denní chléb, ale z důvodu nepřesných informací, individualitě každého chovu ale i přístupu lidí, kteří o ně pečují, se ne vždy setkáváme s její správnou formou a porozuměním její podstaty. Avšak právě na tomto období v životě zvířete záleží nejvíce. Každý krok v péči o tele se projeví na zdraví a budoucí užitkovosti a bohužel, jakékoliv zaváhání se již těžko napravuje a ovlivňuje ku spokojenosti chovatele a zvyšuje tak brakaci stáda. Z dlouhodobého hlediska jsem si však ověřil několik přístupů k chovu, o které bych se s Vámi rád podělil a dopomohl tak ke zlepšení stavu Vašeho stáda.

Prenatální stádium má také svůj význam

Pro dobrý start do života telete je velice důležitá péče o matku již během březosti, a to jak z pohledu výživy, tak vakcinací a životních podmínek. Kráva procházející denně neustálým stresem v podobě častých přesunů, nevhodného krmení či ustájení a tepelného stresu, má mnohem vyšší riziko k porodu slabšího jedince. A proto je potřeba i toto období vnímat jako důležité a nepodcenit jej!

Porodem to nekončí, ale začíná aneb, první hodiny telete na světě

V okamžiku zaznamenání blížícího se porodu krávy, je třeba zvýšit pozornost a poskytnout krávě prostor a čas k co možná nej-

více přirozenému otelení. Pokud to situace dovolí, tak ideálně do procesu vůbec nezasahovat. V případě komplikací však neprodle- ně zasáhnout a krávě i teleti pomoci. Jedná se především o delší dobu nepostupující porod, nevhodnou polohu končetin či hlavy telete a jiné anomálie. Zde ale velice často dochází k nesprávné- mu vedení porodu a je třeba ošetřovatele pravidelně proškolovat, aby nedocházelo k nevhodným praktikám, které jsou na českých farmách často vidět. Veškeré nevhodné zásahy mohou zvíře nez- vratně poznamenat a odsoudit jej tak k předčasnému vyřazení.

Po přirozeném porodu telete, bez jakýchkoliv komplikací, je ideální nechat matku telete dělat to, co jí radí příroda, tedy řádně tele promasírovat a očistit. Tato činnost je blahodárná nejen pro tele a jeho start do života, ale i pro matku, která tím získá nena- hraditelný impuls pro rozdojení a produkci mleziva. Takové tele je vhodné od matky oddělit až ve chvíli, kdy se snaží samo postavit, a to z důvodu, aby nedošlo k nekontrolovatelnému prvnímu napo- jení telete od matky (důvod rozvedený níže).

Pokud ovšem porod není bez komplikací anebo se v matce ne- projeví mateřský instinkt, je potřeba nahradit teleti „masáž“ a otřít ho suchou slámou, čímž dojde ke stimulaci plic telete, a to je poté viditelně životaschopnější. V případě, že má tele plíce zalité plo- dovou vodou, je nezbytné mu od ní pomoci vyvěšením za pánevní končetiny, aplikací příslušných pomůcek, popřípadě podrážděním dýchacích cest, aby došlo k jejich uvolnění. Takové tele je dobré odvézt co nejdříve, aby nedošlo k jeho zranění od zbytku stáda či matky samotné.

Osamostatnění telete a nakopnutí jeho života správným směrem

Ještě před převozem telete je třeba řádně vydezinfikovat pu- peční pahýl, aby nedošlo k jeho infekci. Tele přemístíme do řádně nastlané boudky suchou slámou. V chladnějších obdobích je dob- ré používat vyhřívanou boudku či tepelný zářič, aby tele dostateč- ně proschlo. Po přesunutí do klasické boudy doporučuji při nižších teplotách tele zahrabat do slámy.

Hned po narození doporučuji zapisovat všechny základní infor- mace o teleti a jeho matce doplněné navíc o množství, čerstvost a hustotu mleziva, jakož i způsob napojení (láhev či sonda) a čas prvního i druhého napájení.

První napojení zvířete doporučuji provést z lahve nebo tuplá- ku kvalitním mlezivem zahřátým na teplotu min. 39 °C (v zimním období až na 42 °C, kvůli rychlému ochlazení, ale ne více) do 2 ho- din po narození, a to v ideálním množství 10 % tělesné hmotnosti. Tato dávka je zásadní pro nastartování telete a převzetí imunity od matky. Proto je třeba být důsledný a nepodcenit první napojení např. nižším množstvím či pozdním napojením. Při prvním kontak- tu s mlezivem se teleti začínají rychle uzavírat střevní stěny a velké molekuly imunoglobulinu (ImG) nemohou již volně procházet do krevního řečiště.

Druhé napojení telete je opět dobré podat lahví v rozmezí 8 - 12 hodin po narození v množství 5% tělesné hmotnosti. Bě- hem prvních 24 hodin by mělo tele přijmout přibližně 8 litrů kva- litního mleziva. Ideálně adresným mlezivem napájíme do 4. dne života telete, a to již v množství 3 – 3,5 l na jedno krmení.

Kromě napájení telete je potřeba si všimnout i životních podmí- nek jako je např. sucho v boudách a dostatečná vrstva slámy (z dů- vodu prochladnutí), pravidelně čištěné a dezinfikované napájecí

MULTIMILK® RUBY

Kvalitní kompletní krmná směs pro telata

Základem efektivního chovu je odchov **zdravých telat**. Podávání mléčné krmné směsi namísto nativního mléka má kromě značného **ekonomického efektu** (cena mléka) klíčový význam v **zamezení přenosu infekčních onemocnění** (paratuberkulóza, BVD, infekční mastitida aj.)

Pro budoucí vysoko produkční dojnici je důležitý rozvoj parenchymu mléčné žlázy a celého těla telete. Tomu musí odpovídat příjem kvalitních živin.

VÝHODY:

- vysoký obsah mléčných složek
- vysoký obsah NL (27%), vitamínů a Ig
- probiotická kultura – kombinace 3 bakterií
- vynikající rozpustnost
- antimikrobiální účinek: Emulsizym® unikátní systém bioaktivních peptidů a mastných kyselin zvyšující stravitelnost proteinů a tuků. Obsahuje omega 3 vícenenasycené mastné kyseliny a probiotika. Tím je zajištěna vysoká podpora imunitního systému telete.
- velmi nízký obsah vlákniny
- vyšší příjem startéru, vyšší denní přírůstky

na farmě ve formě

VVS Verměřovice s.r.o.
Krmivářská 225
561 52 Verměřovice

+420 465 642 670
GSM: +420 775 755 175
email: vvs@vvs.cz, www.vvs.cz

Tradiční český výrobce

kyblíky a taktéž kyblíky na vodu, nadměrný průvan a jakékoliv odchylky zdravotního stavu (a to od respiračních onemocnění, přes průjemová onemocnění až po fyzická zranění). Takové stavy je vždy nutné včas řešit s veterinárním lékařem. V případě chladnějšího počasí nebo zhoršeného zdravotního stavu je dobré používat vestičky pro telata pro jejich větší komfort. Ty lze automaticky dávat preventivně pro každé nově narozené tele do sedmi dnů života, není to však nutností. Navíc tato tepelná ochrana přispívá ke snížení potřeby energie na udržení tělesné teploty a tuto energii tele dokáže využít pro růst.

Přechod na mléčnou náhražku

Z hlediska výživy telete a ekonomické stránky pro budoucí mléčnou produkci je výhodnější po mlezivovém období začít zkrmovat kvalitní mléčnou náhražku namísto odpadního nativního mléka. Změnu krmení z mleziva na mléčnou náhražku je ideální udělat pátý den od narození v závislosti na infekčním tlaku a hygieně napájení. Množství mléčné náhražky dávkujeme alespoň v dávce 3 l na jedno krmení. Vždy je třeba dbát na správný poměr udaný výrobcem mléčné náhražky. Jakékoliv nepřesnosti od daného poměru mohou vést k průjemovým onemocněním až po stav ohrožující tele na životě. Před samotným napuštěním mléka do napájecího kyblíku je potřeba tele zkontrolovat a mít všechny pomůcky ke krmení dopředu připravené, aby nedocházelo k časovému prodloužení a ochlazení mléka na nevhodně nízkou teplotu. Opět si nezapomínáme všimnout jakýchkoli odchylek v chování zvířete a jeho fyzickém stavu. Po napájení důkladně vyčistíme napájecí kyblíky a ideálně obrátíme na suchém místě dnem vzhůru, aby mohla veškerá tekutina vytéci a zabránili jsme tak množení bakterií.

Jen mléko nestačí

Zhruba od sedmého dne stáří podáváme telatům startér, který pravidelně kontrolujeme a denně obměňujeme za nový. Dávkování startéru upravujeme podle stáří telete a jeho fyzických schopností. Nejprve začínáme s návykem, kdy teleti podáváme jen velmi malé množství a postupně toto množství navyšujeme. Příjem startéru je jeden z podstatných faktorů růstu telat. Navíc nám ukazuje, zda můžeme tele bezpečně odstavit. Dbáme také na dostatečné množství pitné vody, které má podstatný vliv na množství zkrmeného startéru.

Čistá voda je základ

Často se setkávám s názorem, že mléčná náhražka nebo nativní mléko nahrazuje vodu pitnou. Bohužel tomu tak není, a to hlavně z důvodu obsahu bílkovin v mléce. Voda se nám po příjmu dostává do bachoru, kde pomáhá s trávením startéru a také dodává teleti potřebné tekutiny. Tekuté krmivo s obsahem bílkoviny naproti tomu putuje do slezu, kde dojde k vysrážení a následnému trávení. Z tohoto důvodu je potřeba aby kyblíky s vodou byli vždy čisté bez obsahu zbytkového mléka. Každé tele by mělo mít přístup k pitné vodě prakticky od narození, a to po celý rok. V zimním období dáváme telatům vodu teplou, což nám pomůže s oddálením zamrznutí vody. Vodu v kyblících je potřeba každodenně kontrolovat a měnit, a to i v případě znečištění např. zbytky mléka, řasy, případně výkaly telete.

Chov telat je svým způsobem příjemnou součástí práce každého chovatele, ale je to také velká zodpovědnost a odraz toho, zda farma prosperuje i v dalších oblastech. Proto nepodceňujeme tuto nejmladší část stáda a dopřejme jim vše, co potřebují. Odměnou nám pak bude zdravý a úspěšný chov.

Bc. Jaroslav Falhar

